

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
În Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Leoner,
Hofmairich Schalek, Rudolf Mosas,
A. Oppelka Nachf., Anton Oppelk.
În Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. În Ham-
burg: Marcoly & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.

RECLAME pe pagină a 8 a o
ziară 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 46)

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30. etșgit
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 252.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 14 (26) Noemvre.

1899.

Burii și Englitera.

Succesele Burilor din Transvaal și Oranje în războiul lor cu Englitera sunt salutate cu simpatia în totă lumea. Pretutindenți este admirat eroismul acestui mic popor, care luptă cu încordarea tuturor puterilor sale pentru libertate și independență, în contra Mării Britanii, care numai în Europa are 40 milioane, ăr în celelalte părți ale lumii 320 milioane de supuși.

Un general rusesc vorbind înaintea oștirii, ce-o comandă, despre cele ce se petrec pe câmpul de bătăie din Africa de meaqădi, a dîs între altele despre Burii:

„Marea Britaniă, care domnesce peste tôte mările și are apröpe 400 milioane de supuși a provocat pe un mic stat, care n'are decât 300,000 locuitori. Burii au primit provocarea și bătrâni și tineri au luat arma în mână. Președintele lor, bătrânul Krueger, cu cei 7 fii și 32 de nepoți ai săi au intrat în șirul armatei. Nu este acăsta o adevărată faptă eroică? Femeile rămasse acasă au luat arma în mână și se exercită în mănuarea ei, ca să-și potă apăra casele și curțile. Acăsta ne aduce aminte de armata noastră dela 1812. Puteți vedé de aici ce este în stare a face un popor mic, care ține mai mult la onörea și la independența sa, decât la viață.”

Cuvintele acestea spun adevărul curat, deși este știut, că Rușii sunt cei mai mari rivali ai Engliterei, care peste mări cuceresce din ce în ce mai multe teritorii și umbli acum se cutropăscă și statele republicane din Africa de sud.

Inainte cu câte-va zile se lățise faima, că Burii au ocupat orașul Ladysmith din Natal, o localitate de-o poziție însemnată strategică, pe care o asediăză de mai multă vreme și

că armata englesă de acolo comandată de generalul White a capitulat. Acăsta însă nu s'a adevărit încă până acum. Cea mai mare parte din scirile mai nouă sosite de pe câmpul de război african spun, că Ladysmith a fost în 21 a lunii curente încă în mâinile Englesilor. Comandantul Burilor generalul Joubert a anunțat însă la Pretoria, că capitulațiunea orașului e neînălăturabilă.

Scirea despre căderea orașului Ladysmith pare a fi fost dér prea timpuriă. Burii au lăsat o parte a armatei, ca corp de asediare, la Ladysmith, ăr cea mai mare parte a armatei a pornit pe drumul spre Durban, în care s'a mai întâlnit și cu alte părți ale oștirii Burilor din Transvaal și Oranje. Burii înaintăză cu mare grabă și cutezare și acum au ajuns și înaintea capitalei guvernamentului Natal, Pietermaritzburg, pe care o amenință cu impresurare.

Până acum chiar și scirile, ce le aduc foile englese, fac a se înțelege, că Burii înaintăză cu succes și că în adevăr capitala Pietermaritzburg este amenințată de ei. Scopul generalului bur Joubert este, cum se vede, de-a se folosi de timp cu tötă iuțela și a câștiga orașele și pozițiile principale din Natal înainte de ce vor puté sosi trupele venite din Anglia, ce se află sub comanda generalismului engles Buller.

Se anunță dela Londra, că guvernul engles a hotărît a mobilisa și al 6-lea corp de armată, ca să-l trimită pe câmpul de război. Afară de acăsta se mai anunță, că s'a rânduit pe ziua de 11 Decemvre să se mobilizeze încă 8 regimente de miliție.

Töte acestea dovedesc, că starea lucrurilor în Natal neliniștesce în mare măsură guvernul engles, și că, prin urmare, se pregătesc cu tötă graba alte ajutöre, pe lângă trupele, cari au debarcat deja pe pământul african și parte din ele au și pornit

în ajutorul trupelor englese strimtorate de Burii.

Acăsta e situația, pe cât se poté conchide din scirile, parte mare contradicțöre, sosite dela ambele părți beligerante. Ea este destul de onorifică și de-ocamdată încă destul de favorabilă pentru Burii și nu-i mirare, că în asemenea împrejurări crește interesul și simpatia pentru luptele lor viteje.

Adevărat. că pe lângă eroismul lor, Burii au mai fost ajutați și de împrejurarea, că Englitera n'a fost pregătită la timp de război și că depărtarea e atât de mare, încât au trebuit cinci săptămâni pentru ca primele ajutöre să sosescă din Englitera în Africa.

Acum trupele englese vor primi un însemnat ajutor din töte părțile. Cu töte acestea Burii, fiind bine conduși—și generalul Joubert pare a fi un escelent strateg—vor puté să-și păstreze o poziție avantagiösă încă multă vreme față cu Englesii.

După o astfel de luptă și apărare strălucită a Burilor, decă și în cele din urmă vor fi coplesii de puterea mai mare englesă, totuși ei vor dobândi atăta, că Englitera nu le mai poté impune condițiuni umilitöre la încheierea păcii și că puterile vor avé cauză fundată de a întreveni, pentru ca statelor Transvaal și Oranje să li-se păstreze pe deplin autonomia lor.

Revista politică.

Săptămâna trecută s'a introdus cu vestea, ce s'a lătit pretutindenți cu iuțela fulgerului, că Austriicii nu s'au putut învoi cu Ungurii asupra cvotei și că tratările dintre cele două deputațiuni, cari se întruniseră înainte cu dece zile în Budapesta, s'au întrerupt definitiv. Dér pe când încă foile din monarchiă chibzuiau, ce urmări va puté avé acăsta ruptură, s'a schimbat gândul celor din depu-

tația austriacă. Monarchul vädend că neînțelegerile nu se pot delătura, a chiămat la sine pe membrii deputațiunilor și pe șefii partidelor din Reichsrath și i-a conjurat să facă tot posibilul, ca să se învoiescă. Așa deputația austriacă pentru cvotă a scris deputațiunei ungare, că este gata a reîncepte tratările, decă și acăsta dorește să se aplaneze lucrul în înțelegeré.

Austriicii ceruseră mai întâi, ca cvota Ungariei la cheltuelile comune ale monarchiei să fiă cel puțin de 3—4 milioane și 525 mii flor., ăr deputațiunea ungară nu voia nicé decum să concédă mai mult de 34 milioane și 225 de mii fl. Diferența era dér numai de 300,000 fl. Cu töte astea s'a făcut ruptura, așa că acum trebuia, după lege, să decidă monarchul cvota pe un an, pe când deputațiunile puteau să se învoiescă pe timp de dece ani. Invoindu-se însă deputația din Viena cu cea din Pesta să reînceptă tratările, s'au înțeleas amëndoué, ca cvota să fiă stabilită pentru dece ani așa: Ungaria să plătescă 34 milioane 400,000, ăr Austria 65 milioane 600,000 anual. Ungaria va avé dér' să contribue în viitor la cheltuelile comune (pentru armată, marină, reprezentarea esternă a monarchiei, datorile comune etc.) cu trei milioane mai mult anual. Acăsta sumă se va mai urca însă, cum se urcă florinul de dare, decă se socotesc töte adaosurile.

Resultatul este, că acum Majestatea Sa nu mai este constrins să hotărăscă însuși cvota, ci acăsta se poté stabili definitiv prin votul celor două parlamente din Budapesta și Viena. Dér decă parlamentele, ambele ori numai unul din ele, nu vor primi nicé învoiela dintre deputațiuni? Atunci éráși vor ajunge lucrurile acolo, de unde au pornit și în fine tot monarchul va trebui să decidă.

FOULETONUL „GAZ. TRANS.”

Sörta rea.

De V. A. Urechiiă.

„Vremea lumii soție și „norocul” alta:
El a sui, ea a surpu, amëndoué-s gata.
„Norocul” la un loc nu stă... într'un
[cés schimbă pasul,
Nu pot aduce anii ce poté aduce césul!”

Așa dicea, boerî D Vöstre, acum două sute de ani, Miron Costin, boiarul cel ales la vorövă și ager la condeiu.

Norocul, Sörta!...

„Decât multă minte, știu că e mai bine, Să aiți tot-déuna un dram de noroc....”, mai dicea, deunădi, alt condeiu ager la cântări „pe încheieturi socotite”, Grigorie Alexandrescu....

Păi da, norocul e totul pe lumea asta.... Numai unia de géba-i strigă:

„Ah noroc noröce,
„Ce nu vii încöce!...”

Și nu vine! nu vine purdălnicul! Géba dice nu știu ce nătăflet îmbrăbat, că „norocul și-l face omul”.

O fi... la cei scoborîți cu hîr-zobul din ceriu. O fi norocul la că-pătaiul de puf möle și cu fețe de borangie în bibiluri al celui cu punga plină, dér nu se oploșesce strechia-tul sub bolovanul, pe care-și razimă capul, odihnind, bietul muncitor....

Audi vorbă gölă!... Audi! Cică norocul și-l face omul! Vorba plodanului dela casa celui cu bună prin-sörö: cică venise la casa acestuia un biet cerșitor. — O bucățică de pâne coconășule, că n'am îmbucat de două zile, dice cerșitorul tremurând de slăbiciune pe piciorle lui bătogite de umblătură zadarnică.

Și muțunachea de plodan cu përul blond în cărlionți și cu haina de mătase pliuă de nastori, care numai unul prețuia cât o pâne, dă fuga la maică-sa:

— Audi, mamă, ci-că n'a mâncat de erî, că n'are pâne.... Apoi de ce n'a mâncat cozonac, decă n'are pâne?...

Ecă, așa cugetă și äia de dice, că omul 'ei face singur sörta....

Da unde e mangosita și nês-drăvana de sörta să ne-o împrietenim și noi măcar pe o di de iernă!...

Nu vine drăcöica la casa omului, dorită și poștită.... De multe-ori nicé să ităesce măcar odată prin tinda casei celui sërăc. O fi trecënd döră pe la pãrlézul casei, dér cum să-i prindă de veste bietul nevoias? El n'o poté vedea când trece, că 'i casa lui fără geam la feréstră, nu-mai cu hãrtiă și cu burduhan ne-prevédii, pe când bogatul, din prid-vörelle luminate ale curtei sale, pe ferestre mari, cu gémul cât përetele, îi face sachizmate cât o zãresce și îi trimite în cale o dröiă de slugă și o atrage de pulpană până în casa lui...

Și dëu și așa chiămată sörta ride numai cui vré dënsa, morăc-nöse, și rinjesce la toți cari nu-i plac, fiă dënsii născuți sub o stea bună, fiă plodiți în cés rëu.

Că așa se petrece lucrul pe lumea cea largă a Sfântulețului de Dumneșeu, mi-a dovedit mai deunădi moș Dudău din Oșloveni (județul Némțului), spunëdu-mi povestea următöre, ce am însemnat cu bună credință, cum curgea din graiul lui cu rost. — De voiă fi uitat ceva, vina nu e a mea, ci a condeiuului uscățiv, care de abia se domiresce

să prindă vorba, când ea de mult a și sburat de pe buzele omului.

Etă povestea:

Păi, ömeni bunî, ci-că era odată doi frați, ce se iubea și se cinstea unul pe altul. Când ei ajunseră la vârsta de a zburătoci din cuibul părintesc, își împãrtiră, fără cërtă, multul puțin ce le rămăsese dela părinti și dându-și rëmas bun la o rës-cruce de drum, apucară unul pe o cale și altul pe alta să-și caute no-rocul.

Fratele cel mai mare se chiăma Bucur; Dorilă era numele älui mai mic.

Bucur se însură cu o fată de răzes bogat și se apucă de plugă-riă. Munca lui eșia tot în plin. Pe ce punea mâna Bucur, tot îi isbân-dea. Peste puținî ani casa lui era plină stup de bogătiă și cu muieroa și copiii lui dăcea o viață de huzur. De ploua cu donița, de ningea ca höspele de porumb sub mlăciu, ori de viscolea cu urlete spuiberând ce-nușă din vätă, nu-i păsa lui Bucur. În curtea lui nul răshea nicé o nevoiă și mintea lui ageră se ascutea din ce în ce cu mare pricepere și

Acum însă se lucrăză și la Budapesta și la Viena cu totadinsul ca *dietele se primescă cota stabilită de deputațiuni*, se primescă *convenția* dintre cele două guverne *privit. e la estrădarea aurului* odonat pentru regularea valutei Băncii austro-ungare, se primescă și *proiectele de budget* definitiv ori cel puțin provisoriu, ca mașina dualistă să nu fiă silită a sta pe loc. Monarchul, chemând la sine în audiență pe toți șefii partidelor din Reichsrath, i-a rugat să stăruiască în deosebi, ca amintitele proiecte de lege să fiă votate de parlament.

Ce să veți acuma? Intre cei chemați la monarchul s'a aflat și conducătorul Cehilor Dr. Engel. Acesta a spus monarchului hotărât că poporul ceh este foarte amărit din pricina desființării ordonanțelor de limbă și că dacă nu se va face ceva spre liniștirea lui, de nu se va retrage cabinetul Clary, nu poate fi vorba de liniștirea lui. În cazul acesta vor fi legate și mâinile deputaților cehi din Reichsrath și nu vor pute lucra pe voia monarchului în înțelegere cu guvernul. Monarchul a răspuns, că voința sa este să se voteze amintitele legi, pe cari le pretinde interesul monarhiei, după aceea se va face ce va fi cu putință și pentru împăcarea Cehilor.

Cu atâta se vede, că deputații cehi nu s'au mulțumit, ci amenințați fiind chiar de a-și pierde încrederea poporului, dacă vor șovăi în opoziția lor contra guvernului Clary — ceea-ce a arătat Dr. Engel și monarchului, Cehii au decis să facă **obstrucțiune**. Acesta au și început'o, deocamdată cevași mai domol, în ședința dela 23 Nov. n. a camerei din Viena. Venind rëndul a se face prima cetire a proiectelor de lege privitoare la pactul cu Ungaria, deputatul ceh Dolezal a stăruiț să se desbată o propunere a sa despre cum să se procedă față cu naționalitățile la viitoră numărare a poporului în Ianunrie 1900. Dolezal a vorbit trei ore, după el alți deputați cehi Sileny, Horica și Croatul Spincic, toți ținând vorbiri foarte lungi așa că în ziua aceea a trebuit să se țină și o ședință de noapte, care s'a început la 7 ore și 20 m. s'era și a durat până la 10 ore. Lipsind mulți din majoritate, și ajungând astfel Germanii să decidă, propunerea lui Dolezal fu pe la 8 $\frac{1}{2}$ respinsă și se putu face cetirea proiect-

telor de lege despre pact, începându-se totodată desbaterea asupra lor. Vor vorbi mulți dintre Cehi, ținând discursuri lungi, dér să dice, că Cehii voesc să facă adevărata obstrucțiune numai când se va desbate proiectul de lege privitor la încuviințarea provisorică a budgetului.

*

Diarele de pretutindenți se ocupă încă de mult cu combinațiunile asupra **visitelor împăraților Nicolae II și Wilhelm I.** Se dice, că Impăratul Rusiei s'a reîntors foarte mulțumit dela întrevedere ce a avut'o la Potsdam, lângă Berlin, cu Impăratul Germaniei și că cei dela Petersburg nu se simt de loc neliniștiți pentru visita ce a făcut'o Impăratul german Wilhelm la Regina Angliei, bunica lui. Asemenea în cercurile rusesci se crede, că din cauza războiului cu Transvaalul nu vor fi turburate raporturile Rusiei cu Englitera. În Rusia se mai crede, că după întorcerea Impăratului Nicolae va urma curënd desființarea deportărei în Siberia.

*

În Franția atențiunea generală este îndreptată asupra procesului celui mare intentat celor, cari au făcut **complotul în contra Republicei.** Interogatoriile acusaților s'au terminat alaltăieri.

Sinodul archidieceșan din Blașiu.

Mercuri, în 22 Noevre n., s'a deschis în Blașiu sinodul archidieceșei române de Alba-Iulia și Făgăraș. Părinții Sinodului, cari — în afară de anumiți membri din centru ai clerului — au constat din protopop și câte un preot din fiecare tract, s'au întrunit la Blașiu încă de Marți, când după verificarea membrilor, aceștia s'au prezentat cu toții la Inalt Prea Sântia Sa Metropolitană Dr. Victor Mihalyi, căruia prin graiul d-lui Preposit I. M. Moldovan îi descoperiră simțemintele lor de venerațiune și omagială supunere. Metropolitanul a mulțumit, rugând pe membrii Sinodului să-i stea întru ajutor cu sfatul și pe credincioșii de sub păstorirea lor să-i îndemne la împlinirea datorințelor lor.

În ziua următoare, Mercuri, s'a oficiat în biserica catedrală serviciu divin solemn, la care a pontificat însuși Metropolitanul, însoțit de vre-o 14 canonic, vicari, protopop etc.

După eșirea din biserică, membrii Sinodului s'au întrunit în sala reședinței metropolitanale dela poartă, unde Metropolitanul, invitat printr'o deputațiune, se prezintă în

sală între uralele însuflețite de „să trăescă“ ale membrilor, după care I. P. S. Sa deschise Sinodul printr'un discurs, în care a salutat cu bucurie pe cei prezenți și la care a răspuns protopopul Ludoșului, Nicolae Solomon, în numele membrilor sinodali. După acesta, la propunerea președintelui, s'a adresat o telegramă omagială Papei Leon al XIII-lea și alta Majestății Sale Francisc Iosif. S'au ales apoi diferitele comisiuni și cu acestea ședința primă s'a terminat.

Despre decursul ședinței a doua și a celor următoare primim următorul raport:

Blașiu, 23 Noevre n. 1899.

Ședința II.

În ședința această, ce a urmat tot Mercuri, în 23 Nov. d. a. după verificarea protocolului ședinței prime, a referat comisiunea organizătoare, care a elaborat raportul său sub președința Rsimului d-n canonic *Dr. Augustin Bunca.* În numele comisiunii a referat M. O. d-n *Ilie Câmpcean*, v-protopopul Giurgiului. Referada d-sale a stat din următoarele 3 puncte:

1. Primul punct din referadă a fost *ceștiunea aniversării de 200 de ani dela unirea Românilor cu biserica Romei*, în care ceștiune Sinodul a adus rezoluțiunea, ca: împlinirea a 200 de ani dela unirea bisericii române să se serbeze în mod solemn, lăsându-se arangiarea festivităților iubilate în buna chibzuință a Prea Veneratului Episcop, dér aceea s'a luat în rezoluțiune sinodala, ca din acel incident să se ridice o lespele comemorativă, care va cuprinde numele tuturor membrilor sinodului archidieceșan present.

2. După acesta a urmat al doilea punct din protocolul comisiunii, adecă punctul despre *conduita morală a preoțimeii române gr. cat. din Archidieceșă*, constatându-se și luându-se cu îndestulare spre sciință, că aceea în general intru toate a fost mulțumitoare.

3. Cel mai interesant punct al acestei ședințe însă a fost punctul al 3-lea din protocolul comisiunii, asupra căruia erau așintite privirile tuturor membrilor Sinodului, și care de atâta timp ține în agitațiune spiritele credincioșilor români uniți nu numai din Archidieceșă, ci din întreaga provincie metropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș, — acest punct a fost *ceștiunea autonomiei.*

În decursul cetirei acestui punct de așa mare importanță pentru biserica română gr. cat., s'a spus istoric autonomiei, care istoric, lucrat cu cel mai profund studiu și cea mai adâncă pricepere a canoanelor și legilor referitoare la independența bisericii române, s'a terminat cu propunerea de a-se respinge autonomia catolică, Sino-

dul *protestând cu suflet curat și plin de credință în Dumnezeu, contra tuturor amestecurilor, ce stau afară de biserică română gr. cat.*

Acest protest său memoriu, lucrat pe baza celor șapte concilii ecumenice a bisericii orientale, pe baza bulei papale din 1853 „*Ecclesiam Christi*“, și pe baza mai multor legi civile, se compune din 17 puncte formulate într'un ton categoric, rezolut, plin de energiă și însuflețire, și întărit cu argumente nerăsturnabile, cu argumente, cari nu sunt arme slabe, ci arme invingibile, cari trebuie să conducă la scopul și rezultatul dorit.

Multe păreri instructive au sunat încă de pe buzele celor mai fruntașe persoane ale Sinodului în legătură cu acest memoriu-protest, cari toate și-au adus tributul lor pe altarul de clarificare a acestei ceștiuni, ce taie adânc în viața bisericii române gr. cat.

După ascultarea și dezvoltarea pe larg a diferitelor păreri, Sinodul a primit proiectarea de respingere a autonomiei catolice, hotărînd, ca să se aducă spre cunoștință această rezoluțiune la toate forurile înalte și competente prin subșternerea memoriului cetit în Sinod, care memoriu la timpul său se va tipări în sute și sute de exemplare și se va distribui tuturor parochiilor române gr. cat., ba chiar și persoanelor mirene mai fruntașe. În legătură cu acesta amintim, că la timpul său se va chema un *mare și special congres compus din cler și din mireni*, care va avé misiunea de a stabili pentru biserica română gr. cat. un organism autonom propriu.

Discuțiunile au ținut până s'era la orele 7, atunci ședința s'a închis, ér membrii Sinodului s'au dus cu toții în corpore la Inalt Prea Sântia Sa Părintele Metropolitan, ca să-l feliciteze din incidentul zilei sale onomastice (Victor). Rsmul D-n Preposit *Ioan M. Moldovan* a ținut un discurs frumos, la care Inalt Prea Sântia Sa a răspuns tot asemenea frumos și adâncmișcat.

Ședința III.

A treia ședință a Sinodului a fost așt în 23 Noevre dela orele 9—12 a. m. După verificarea protocolului ședinței a 2-a, s'a referat în ședința această raportul comisiunii administrative. Din referata acestei comisiuni notăm cel mai însemnat moment, hotărîrea, ca să se *augmenteze fondul de pensiune, respective fondul preoților deficienți.*

Anume s'a hotărît, ca protopopii deficienți să capete la an pensiune 400 fl., vice-protopopii și administratorii protopopesei 300 fl. ér preoții 200, cari îi vor primi în cas de deficiență, său după o servire co-borită dela 50 de ani la 45 de ani. Isvó-

născocea mijlocul, cum să adune merea bogății, ca furnica harnică la musuroiu.

Găsise și Dorilă de nevastă o muiere frumoasă și gospodină, fata unui răzeș cu prinsore.... Gândea acu și Dorilă, că a pus piciorul în pragul sorței bune.... Da tot era cu grijă în inima lui, că 'și amintea cum încă fiind copil nu isbutea nici un lucru al lui. Făcea și el ca frate său Bucur, vre o jucăria, vre-un cărucior bunăoră? A lui Bucur eșia bun tэфăr de sub cuțit, pe când Dorilă spărgea rota la al său, ori îi rupea oșia, tocmai când credea, că l'a isbutit.... Se urcau amândoi pe pomul bogat de nucă, să culégă? Bucur se pogorea cu sinul plin de nucă, éră Dorilă de abia se urca și hait se rupea craca cu densus de-și pipăia cóstele, întins pe pajiste, să vadă de le mai are toate întregi.... Mergea cu soreova de *Sănușia* anului nou? Moș Popa dădea lui Bucur colacul uns cu miere.... Când venea Dorilă la moș Popa cu colinda, preotésa nu mai găsea în coapa cu colaci nici covrigel-stinghiresel pentru Dorilă....

— Ei, gândea acum Dorilă, după ce se însurase, ce a fost a tost... s'a schimbat *sorța*.... Am muiere ținără și frumoasă.... Am o sforicică de moșă. Să mă pun și eu pe muncă din dorile dalbe până 'n noapte.

Așa și făcui....

Numai gēba te iei la trântă cu purdalnica de *sorță!*

De semēna Dorilă grău de tómnă în ogorul seu arat și boronit de se făcea țerina subțire ca tábacul domnesc, abia numai ce eșia ca fulgii la bărbia flăcăului și peria de gerul iernei, că nu-l încăldea Dumnezeu, cum îi vine bine grăului, cu plapomă môle de zăpadă.... De-l semēna primăvara, nici nu incolțea de secetă, ori de resăria il mistuia gândacii.... Ba într'un an cu noroc bietul Dorilă ajunsese să-și vadă grăul în snop și snopii în șiră....

— Ei, acu s'a tăiat *cheji* rēi, s'a curmat făcutul.... Mâni snopii pe ariă și la săptēmăna galbenașii la chimir!

Ași! numai ce cade fulgerul pe șira de snopi și se face scrum bunătatate de bucate, cu sudori de sânge adunate.

Un an, doi, trei, tot așa, și lipsei urmēză sērăcia nēgră, și sērăciei negre urmēză calicia, care să aședă neurnită pe vatra rece și pusă a lui Dorilă, ori cât și el și muierea lui n'asteptau ca dorile să-i deștepte, ca să se pună pe muncă cu nădejde de mai bine....

Păi, veni trēba la așa hal, că greul orândar Frangolea, ne mai voinď să păsuēscă pe Dorilă pentru pânea și alte merinde, ce 'i tot deduse pe datoră, ceru la Șoltuz și la sfatul pargarilor, să vëndă casa lui Dorilă pentru plata datoriei.

— Eu ascultă bărbate, dice lui Dorilă nevasta, să scăpăm baremi casa. — Frate tēu e om bogat forte; de ce adecă n'ai merge la el să te ajute cu ceva bani să plătesci pe cămătarul Frangolea, ori măcar să ai de unde a-i plăti *aslam**) bun să te mai aștepte de camete?

Așa făcui Dorilă. — Iși luă inima 'n dinți și merse la frate-sēu.

Tii! ce mai casă avea frate-sēu! Ce gard 'nalt de nuele în cununi împietit, de nu trecea măcar florii

*) *Aslam*, adecă procente.

de vënd prin desimea lui! Ce pridvóre cu podele ceruite și cu velinți vęrgate, ca ogórele de tómnă! D'apoi prin cămări? Prinsóre, nu glumă! Mai debai decât la spătaria domlēcă! Numai de mătase macatură și oglinđi venetice*) pe toți pēreții, și lăviți de catifea roșiă cu ciucuri ca la peetia lui Vodă.... Apoi slugi, câte musce!... Unii încóce, alții încolo, zoreau la porunca lui *jupan* Bucur (că acum din *jupan* nu-l mai scoteau nici boerii din *Divan*).

Cu dragă inimă și cu blăndețe primii Bucur la gazdă, în curțile sale pe fratele său iubit Dorilă. Spusu-i-au acesta pēsul său și fără să aibă nevoie de rugăciune, numai ce-i dete Bucur o pungă plină cu galbeni fercați să se ajute la nevoia lui.

Ei! a scăpat bietul Dorilă de nevoie. — Luându-și rēmas bun dela frate-sēu Bucur, plecă spre casă cu pas grăbit.

Ca să ajungă la casa lui, ca la o sburătură de praștiă departe numai, avea să trecă o gără.

Era pod bun al stăpânirei peste

*) Adecă de Venetia.

rele acestei augmentări vor fi de o parte taxele parohiilor, cari vor solvi tot atâta și la acest fond, ca și la exactorat, de altă parte de aci înainte fie-care persoană preoțescă va fi obligată, ca la promovare să plătescă o anumită sumă, așa d. e. la promovarea de administrator parohial în paroch 1 fl., la promovarea dintr'un oficiu mai slab într'unul mai bun 2 fl., la promovare întru vice-protopop 3 fl., întru protopop 4 fl., întru canonic și în general la ori-ce promoțiune de canonic 10 fl. și întru metropolita 200 fl. Asemenea se va mai augmenta și prin colecte caritative.

Celelalte părți ale raportului s'au referit la administrarea fondurilor, despre care s'a constatat și s'a luat spre știință plăcută, că a fost corectă și îndestulătoare.

Ședința IV.

A patra ședință s'a început ađi în 23 Nov. d. a. la orele 4 și a durat până la 7 ore seara. Mai întâi s'a verificat protocolul ședinței a 3 a; după aceea a raportat comisiunea financiară și școlară. Dér nu a terminat nici una, ci s'a lăsat continuarea pe 24 Noevre, când va veni pe tapet și cestiunea ajutorului de stat, care, precum se prevede, va reclama multe discusii, fiindcă va fi vorba de sörtea materială a preoției române gr. cat. În ședința a patra momentul mai însemnat a fost cestiunea îmbunătățirii salarelor profesorilor, care cestiune însă s'a lăsat bunei chibzuințe a Prea Ven. Consistor.

Gimnasiul din Brad.

Gimnasiul din Brad, precum scim, are numai patru clase inferioare și-i lipsește încă cele patru clase superioare. „Telegraful Român“ din Sibiu, în numărul său mai nou, pune în discuția cestiunea completării acestui gimnasiu român gr. or. scriind următoarele:

„Gimnasiul din Brad, comitatul Zarand, e gimnasiu național român de legea gr. or.; el e gimnasiu mare de opt clase și se bucură de toate drepturile și prerogativele unui gimnasiu public de stat.“

Acesta este §. 1 din statutul pentru gimnasiu public gr. or. român din Brad, și statutul acesta constatător din 53 §§-i, s'a primit în sesiunea comisiunei școlare a comitatului Zarand, ținută în Baia-de-Criș la 8 Februarie 1869 și s'a aprobat de guvernul țerei prin rezoluțiune prealnată de ditto Buda, 14 Iulie 1869 sub nr. 11.387, ce poartă signatura br. Eötvös József.

S'a deschis acest gimnasiu la anul școlar 1869/70, deodată cu I. și II. clasă gimnasială, înscriindu-se în I. clasă 25, ér în a II-a clasă 28 școlari.

S'au implinit deci 30 de ani, de când s'a deschis acest gimnasiu și nici până astăzi nu s'a putut completa la 8 clase, căci și astăzi constă numai din 4 clase gimnasiale inferioare, neputându-se deschide și celelalte 4 clase gimnasiale superioare din cauza mijlocelor insuficiente materiale!

Așadéră în 3 decenii n'am fost noi Români în stare să putem completa la 8 clase acest focular de știință, merit să reverse razele sale binefăcătoare între cei mai aleși fii ai națiunei noastre. Ideile umanitare în părțile acelea au încolțit mai întâi, încă înainte de a fi buciunate și în alte părți. Cuvintele de egalitate, libertate și fraternitate din culta Franciă de ađi și mai târziu după o jumătate de secol, au nu tot în părțile acelea au fost cultivate cu mai mare zel pentru recăștigarea deplinei noastre libertăți?

S'au aflat după alți două-deci de ani alți fii aleși ai națiunei noastre, ómeni înflăcărați și cu iubire de neam, și conduși de mersul vremii au jertfit muncă și bani și au pus basa institutului de creștere și învățământ în centrul acelei părți a națiunei, din care atâți fii nemuritori numărăm.

Și până ađi nu s'a aflat bărbatul providențial, care să iee cauza acestui gimnasiu în mână, nu s'a aflat corporațiune, nu s'a aflat nimeni, care să sară într'ajutorul acestui gimnasiu, ca să-i dea mijlocele necesare materiale pentru de a-și pute deschide toate 8 clasele.

Au trecut deci 30 de ani, în decursul cărora gimnasiul nostru din Brad se luptă în continuu cu neajunsuri și astfel vegetează cu cele 4 clasele gimnasiale, și noi am trecut la ordinea zilei peste această cestiune de prima ordine, care ar trebui să ne preocupe necontenit, căci fără cultură nu pôte fi progres.

Chiar și numai icóna acestui gimnasiu caracterizează de minune starea deplorabilă a vieții noastre publice din acești 30 de ani din urmă.

După acesta „Tel. Rom.“ se plânge asupra nepăsării, ce a domnit 30 de ani față cu marea necesitate de a se completa gimnasiul din Brad, care are un drept de publicitate, ce l'au eluptat fii fostului comitat al Zarandului. „Am vădit“, dice, „în timpul mai nou, cât s'au luptat Carășeverinenii și Aradani, ca să pôta deschide câte un gimnasiu, dér nu li-au succes; deși mijlocele materiale le au, de ce se nu venim deci cu toții în ajutorul gimnasiului din Brad, care e situat într'un centru curat românesc și graviteză atât spre Transilvania, cât și spre Ungaria“. Apoi încheie așa:

În totă metropolia noastră avem un singur gimnasiu complet confesional greco-oriental, gimnasiul din Brașov, și e o rușine, ca 3 eparchii să nu pôta completa în decurs de 30 de ani un al doilea gimnasiu. Aci numai de căștigarea mijlocelor bănești mai este vorba, căci dreptul de a-l completa e garantat, și tineri cu pregătiri încă avem acum, încât rămân neangajați, de ore-ce gimnasiul din Brașov dispune de puteri și escelente și tinere, încât corpul profesoral acolo e complet pentru timp îndelungat spre mândria și bucuria noastră.

Representanța gimnasiului din Brad, sinódele protopopesoi din tractele Brad și Hălmagiu în diferite rânduri s'au adresat cu rugări cătră sinódele eparchiale pentru ajutor, dér, lucru de neînțeles, au fost mașter tractați până acuma și nici dintr'o parte nu s'a aflat modalitatea cum s'ar puté ajutama acest al II-lea gimnasiu al nostru. Credem însă, că nu mai putem neglija o afacere atât de momentuoasă și proximal nostru congres bisericesc, ai cărui deputați tocmai acum se aleg, va lua cauza la dezbateri și va pri vi afacerea gimnasiului din Brad de o cestiune urgentă, și care nu suferă amânare.

Afară de acesta vedem, că și între singuraticii se află între Români încă inimă marinimóse, care jertfesc cu îmbelșugare pentru scopuri mărețe și credem, că se vor afla și de aceia, cari vor înțelege și vor apreția mai întâi importanța unui gimnasiu și se vor face nemuritori, sărind într'ajutorul gimnasiului din Brad, al cărui caracter și calitate o normeză §. 4 din statutul său astfel:

„Limba prelegerilor și a instrucțiunei peste tot, precum și a afacerilor și corespondențelor, atât în lăuntru, cât și în afară, ce se referese la gimnasiu său la averea lui, — e limba română“.

SCRIRILE ZILEI.

— 13 Noevre v.

O generoasă binefăcătoare. D-na Maria I. Dimitriu-Teuleanu, din Pitești, a donat școlei profesionale de fete din acel oraș c avere în valóre de 400 mii lei, pentru a se face un local de școlă, a se crea burse pentru eleve și a se da dote (zestre) fetelor pentru a-și înființa ateliere. Fapta d-nei Dimitriu-Teuleanu nu are nevoie de comentarii.

Convocarea camerilor române. „Monitorul Oficial“ publică decretul regal prin care Adunările legiuătore române sunt convocate în sesiune ordinară a anului 1899 — 1900 la 15 Novembre st. v. curent.

Succesele d-șorei Bârsescu în București. Cu plăcere aflăm, că debutul

d-șorei Agata Bârsescu în limba română pe scena Teatrului Național este încoronat de cel mai strălucit succes. Când joacă dënza, Teatrul e tot-déuna îndesat de lume și forțe mulți se reîntorc fără a mai afla locuri. Eță ce scrie „Constit.“ despre reprezentarea lui „Hero și Leandru“ de Marți: „O sală cu totul plină la a doua reprezentare a unei piese clasice, a unei tragice idile, — cinci acte de pură și delicată literatură — cine ar fi putut crede, că acest fenomen s'ar realiza la Teatrul Național? Și totuși nu era aseră la „Hero și Leandru“ un singur loc liber. Așa minună face d-ra Agata Bârsescu. Dulcea și senina figură a înamoratei Hero a fost redată de celebra tragediană cu o artă desevirșită. Nu se pôte uni mai bine naturalul cu cea mai fină idealizare a unui tip clasic. D-ra Bârsescu ni-a înfățișat în Hero pe fecióra la prima atingere a iubirei, cu totă gingășia, cu totă naivitatea și puterea ei de simțământ“.

Monete de argint de câte 5 coróne.

Din Viena se anunță, că banca austro-ungară a primit cele de ce milioane flor., ce i-s'au trimis prin ministrul de finanțe austriac, pentru care se vor bate monete de argint de câte 5 coróne. Se crede, că bătărea nouelor monete se va puté începe încă în decursul acestui an.

O carte valoroasă.

În Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov a apărut o nouă carte de mare valóre, scrisă de d-l Ioan Popea, profesor la școlele române din Brașov. Cartea este intitulată: „Caractere morale, exemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile popórelor vechi și moderne“. Această carte, atât prin esteriorul său elegant, cât și prin cuprinsul său bogat, de aproape 400 pagini, este o adevărată podóbă în literatura noastră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noștri; de-o camdată ne mărginim a atrage asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitori de carte; în ea cetitorul va găsi o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângăieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

Sinod tractual și jubileu. Din tractul Dergei ne trimite d-l învățător V. Dumitraș un raport despre sinodul tractual de acolo, cu care a fost împreunată și serbarea jubileului de 25 de ani de preoție a actualului protopop Ioan Hăteganu. Raportul fiind prea întărziat, ne mărginim a însemna pe scurt, că sinodul s'a ținut în 16 Nov. n. Au luat parte la el aprópe toți preoții din tract, precum și câți-va mireni

gârlă, dér stăpânirea nu-ți face un bine decât, decât îl plătesci și deci nu-i puteai trece pe pod, decât dând podarului brudina *) hotărîtă.

Ce se gândi Dorilă? Nu e mai bine să cruț eu câți-va bani și să trec gârla cu piciorul prin Vad, cum am mai trecut-o de atâtea ori? Că nici parale schimbate nu am și de oiua da podarului să-mi întórcă dela un galbin, m'o lua la ochiu, și Dómne apără, cine scie ce mi-se pôte întâmpla pân' acasă.

Așa și făcu. — Și suflecă până la genunchi țării și intra în gârlă, făcându-și cruce și pipăindu și punga din brâu cu galbenii.

Dér gârla venise mare, cu undă întetită, din plóia dela munte de peste nópte. Cu mare greutate Dorilă ținea piept apei, ér când ajunse pe la jumătatea gârlei, piciorul lui Dorilă dete de o scorbură și nenocitul se afundă în ea — Podarul, care văduse acésta, fiind suflet bun de creștin, se repeđi la luntre și cât ai gând, el și ajunse lângă scorbură, unue văđu plutind capétul briului

lui Dorilă. Voinicesce trage de briu și ecă, vrénd Dumneđu, Dorilă e scăpat dela mörte, pe malul gârlei nu departe de casa lui.

— Ecă așa, bade Dorilă, ti dice podarul; vorba Românului: „Scumpul păgubesc...“. Te-ai ferit de brudină și ai dat peste puțină!

Ér Dorilă, care-și venise în simțire, pune mâna la brâu... Brăul nicăiri, că trăgénd de el podarul, se destăcuse în gârlă și punga cu galbenii căduse în boltónă.

— Scumpul păgubesc, jupâne Dorilă, ér nevoiașul nu se prăpădesce! Eu am scăpat de mörte, ér punga mi-a luat-o sörta rea.

Câte-va zile Dorilă, nevasta și prietunii câți mai puteau avea (că sérăcia nu-i numără cu dróia), se tot învățiră pe malul gârlei și cercară să dea de punga perdută, dér degeba: sörta nu voi ca Dorilă să-și scape măcar casa dela peire.

Jupân Frangolea n'are să-și caute plata datoriei în fundul bolbónei:

— Plătesci, ori nu plătesci? dice el lui Dorilă.

— Omule, se 'ncumetă a dice lui Dorilă muierea, cu ochii plini de

lacrimi, mai cercă la frate-tău, că sufletul bun e plămădit din aluat dumădeșec și Dumneđu nu ajută numai odată pe om... Spune-i pățania și cine scie? Pôte se va milostivi și ne va mai ajuta...

Și ér se duse Dorilă la frate-său Bucur și ér cu dragoste și cu blândete fú primit și ospétat și-i spuse pățania lui. Bucur îl mângăia și-i dete ér cu bună inimă o altă punga cu galbeni.

— Veđi, de astă-dată să treci pe pod, dragă Dorilă. Ecă și câte va parale mărunte pentru brudină.

Plecă Dorilă cu inima încăldită de bune nădejdi și ascunse în dosul minteanului punga cosându-o se nu se desprindă.

Până se ajungă la capra podului gârlei, avea să trecă printr'un crâmpeiu de codru.

Eță că de câte-va zile se ivise în codru o cétă de hoți.

La intrarea codrului poposise o caretă cu un boier mare. Acesta se gândea, cum să trecă prin codru cu chimirul plin de galbeni, mai ales, că simțiseră hoții de călétoria bogătașului pe acolo.

— Bună ziua, drumetule, dice boerul lui Dorilă, pufăind din ciubuc. Sunt urmărit de zapcii dómnesci, că m'am hainit de domniă. Gândesc că ești creștin bun și că-i vrea să mă scapfi. Dă-mi hainele dumitale și eu ți-oiu da pe ale mele, voiți trece eu pe jos prin pădure, unde mă pândesc zapcii și d-ta în trăsura. — Te-or opri zapcii în cale, dér fiindcă ei imi cunosc fața, vor crede că ești alt boer și ți-or da drumul, și așa améadoi vom eđi cu bine din codru.

Omului cinstit nici li scapără prin minte gând de faptă necinstită.

Dorilă nu putea cugeta măcar, că boerul nu-și dá de geba hainele lui cele scumpe, că nu-i în deprinderea boerescă de a face faptă bună fără să aștepte réplată. El primi schimbul, dicénd în mintea lui: „să vede dér, că de astădată s'au schimbabat chezii rói... Cum oiua ajunge acasă, mă îmbrac érá în haine țărânesci și vestmintele astea scumpe le duc la tîrg și le vënd și cumpér o vacă cu lapte pentru copilași“.

Nu începe vorba, Dorilă nu uită să descóse punga dela spatele ilic-

*) Taxa de trecere.

frunta-i, ca d-nii Victor Ilieș din R.-Cristur, adv. Tamaș din Hida, Nemeș jude de cerc pens. Apoi o deputațiune de trei membri din partea corpului învățătoresc din tract constătătoare din d-nii învățătorii Precup, V. Dumitraș și Z. Mureșan, care au mers să felicite pe protopopul jubilar. Sinodul a fost presidat și condus de protopopul tractului. Conclusele aduse au fost demne, fiind ținute în același spirit, ca și celelalte sinode protop. A urmat apoi serbarea jubileului de 25 de ani ai preoției d-lui protopop tractual Ioan Hățegan. Întâiu preotul Ilie Șerban ceti biografia jubilarului, apretându în cuvinte elogiöse activitatea și vrednicia sa. Preotul Ioan Deac din R. Cristur îl felicita apoi în numele preoției. D-l învățător Precup din Ciachi-Gârbaș îl felicita în numele învățătorilor. Jubilarul răspunde făcându în terminii călduroși; cu deosebire călduros a fost răspunsul dat învățătorilor. Apoi i-s'a prezentat jubilarului prin d-l preot Deac un lanț de aur și două luminări în semn de stimă și recunoștință din partea preoțiilor și învățătorilor din tract; d-nul avocat Simeon Tamaș îi prezintă un călimăr de argint, iar preotul din Borza un tablou al lui Avram Iancu, desemnat de dînsul și așezat într-o ramă lucrată de preotul din Sântmihaiul deșert.

La școala de arte și meserii din București s'a turnat în bronz bustul răposatului ministru de externe *Alexandru Lahovari*. Lucrarea acesta, executată de elevul din clasa a VI-a V. Rășcan, sub conducerea maestrului școlii, d-l Ferdinand Louis, a reușit perfect. Bustul e în mărime aproape odată și jumătate, decât natural.

† Henriette de Vautier. Era răposat în Brașov Henriette de Vautier, directoarea și proprietara pensionatului, ce poartă numele ei. Acest pensionat de fete este cel mai vechiu în orașul nostru, peste puțin se va împlini o jumătate de veac dela înființarea sa și este bine cunoscut și în cercuri largi românești, deore-ce totdeauna era vizitat în mare parte și de eleve române. Răposata, care pentru zelul desfășurat pe terenul educațiunii a fost decorată cu crucea de aur pentru merite, a ajuns etatea de 96 ani. Inmormântarea se va face Duminecă în 14 (26) Noemvre a. c. din casa rece a cimiterului rom. cat. din Blumena.

Predică. În biserica S-tei Adormiri din Cetate va predica mâne părintele capelan Nic. Fizeșanu, asistând și militarii români gr. or.

Păcură în loc de cărbuni. În Brăila s'a făcut încercarea pe vaporul „Emilia“ al fraților Mendel, de a întrebuința păcură,

ca combustibil în locul cărbunilor. Încercarea a dat cele mai satisfăcătoare rezultate. Prin această schimbare de combustibil se face o enormă economie.

Impărțirea hainelor între elevii români dela meserii din loc se va face mâne la 2 ore p. m. în sala Asociațiunii meseriașilor din loc (Strada Orfanilor).

Un comerciant din Berlin joca de douăzeci de ani la lotăria fără de a câștiga ceva. Înainte de ultima tragere el se îmbolnăvese așa de rău, încât familia a fost silită să nu-i spună, că a câștigat 150,000 mărci, de temere, ca bucuria să nu-l iriteze prea tare. În acea zi încă, el a și murit.

Omor. Vineri dimineața s'au găsit în Bușteni, lângă Sinaia, omoriți, cărciumarul Bogdan împreună cu fiul său în vârstă de 18 ani, Armeni de origine. Felul omorului e îngrozitor. Amândoi erau legați la fel, cu biciurile de curele, care se găseau pentru vânzare în prăvăliora lor. Legați de mâni și picioare, încovoiați pe spate și sugrumați. Omorul a trebuit să se întempe după ora 1 noaptea, trebuie că a fost plănuțit de mai înainte și ucigașii au trebuit să fie mai mulți, fiindcă deși erau case în apropiere, nu s'a auțit nimic. Victimele aveau vată în gură. Din casă n'a lipsit nimic, numai teșghéua unde ținea banii era spartă. Se dice, că cărciumarul își încasase nise parale din Ploesc cu o zi mai înainte și sosind acasă, l'a întrebat feciorul, decă a adus banii. Da, i-am adus, răspunse tatăl. Vorbele acestea se dice, că le-ar fi auțit și alții. Probabil, că acestea i-au adus perirea. Sunt închise vre-o trei persoane, ca bănuite. Se mai vorbește, că Vineri, un Țigan și o Țigană din Râșnov s'au încercat să schimbe în Azuga 2 note de câte 100 lei. Faptul se cercetăză.

Încercare de fugă. Marți seara, pe când un convoiu (cătă) de 186 deținuți în penitenciarul T. Ocna (România), se întorcea dela saline spre închisore, vre-o câți-va condamnați, rupând șirul, au luat-o la fugă spre Troțuș. Garda, sub comanda d-lui căpitan Gârlea și locotenent Voinescu, cât și directorul închisorei d-l Fărăcașanu, au strigat fugărilor să se oprească. La somațiunile făcute, parte din fugari o iau spre închisore, parte se opresc; ér cinci din ei continuă la fugă. Atunci comandantul gardei comandă foc. La prima salvă cad morți doi condamnați pe viață Tudose Șerban și Iage Slătaru; ér alți doi, Marin Bucur și Iacob Radu, care reușiseră să treacă apa Troțușului, fiind fugariți de soldați și refuzând să se predea, au fost de asemenea uciși la marginea pădurei. Cel de al cincilea Gh. Portase, care a mai evadat odată din sa-

line, travestit în țeran, a fost grav rănit și condus la infirmeria închisorei, unde doctorii i-au dat îngrijiri. Toți ceilalți arestați au fost imediat încarcerati. Cadavrele celor uciși fură lăsate pe loc până la sosirea autorităților, care au fost avizate telegrafic.

Pentru masa studenților dela școlele medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuiri:

1. *Pe lista Nr. 83* (colectant D-l Arpad Kaesinka în Al-Csill) cu totul 7 fl. și anume: Arpad Kaesinka director dominiat fl. 5 (an de an), Nicolae Pop. fl. 1, D. C. Groza fl. 1.

2. *Pe lista Nr. 154* (colectant D-l I. Lupea paroch gr. or. Sărata) cu totul fl. 3.30 și anume: Ioan Lupea paroch fl. 2. (an de an) Elena Lupea preotă fl. 1 (an de an) Constant. Calefariu 15 cr. George V. Paștea 15 cr.

3. *Pe lista Nr. 26* (colectant D-l administrator protopresb. al Agnitei) cu totul 11 fl. 10 cr. și anume: G. Borz-a paroch 50 cr. Nic. Gavrea paroch 50 cr. I. Părușu paroch 50 cr. I. Mihai paroch 50 cr. I. Alexandru paroch 50 cr. Aldea paroch 30 cr. I. Dordea paroch 30 cr. I. Prescurea paroch 1 fl. I. Suciuc invet. p. 25 cr. S. Muntean invet. 30 cr. V. Paicu 20 cr. I. Filipescu paroch 20 cr. I. Bergeal invet. 20 cr. L. Cociș paroch 30 cr. I. Popovici paroch 50 cr. T. Mihaiu vicenotar 20 cr. I. Dragoman 10 cr. S. Dragoman 20 cr. Fl. Bologa paroch 25 cr. I. Savu inv. 40 cr. I. Răduț paroch 50 cr. Nic. Moldovan administrator protopresb. fl. 2. Loba Britanu din Cincu mare 40 cr.

4. *Pe lista Nr. 3* D-l paroch din Brașov-Scheiț Dr. Vasile Saftu a declarat, că va contribui anual câte 2 fl. pentru masa studenților.

În loc de cunună pe sicriul răposatei *Henriette Vauthier* D-l Dr. *Valeriu Branice* a contribuit 5 fl. la masa studenților.

Direcțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri.

Prapor confiscat.

O nouă dovadă, scrie „Tribuna“, despre orbia șovinismului, ce domnesce aș în țera noastră, este cazul, ce ni-se comunică din Poiana. Biserica de acolo, are de mai multe decenii un prapor, pe care-l folosește la procesiuni religiose. Astfel s'a întemplat și la serbătoreă *Înălțării Domnului* a anului curent. O patrolă de gendarmi, — acești hyperzeloși, dér puțin inteligenți apărători ai idolului numit idee de stat maghiar, — aflându-se tocmai în Poiana și vedând, că pe prapor strălucesc colorile atât de frumoase: vînăt-galbin-roșu, — destul li-a fost acesta pentru a conturba procesiunea și evlavia credincioșilor, sub pretext, că praporul este un *stég al regatului României*, — deși peste acele „urgisite“ colorii se află

chipul Maicei Domnului și era evident caracterul bisericesc al praporului. Poporul credincios era atât de indignat și înverșunat de purcederea orbă a gendarmilor, care voiau să confisce praporul, încât era tare aproape, ca și comuna Poiana să devină teatrul unei *vîrsări de sânge*. Credincioșii cu nici un preț nu ar fi lăsat să se confisce praporul sfințit al bisericii lor. Din norocire a întervenit primăria comunală și dând explicațiile necesare gendarmilor, i-a înduplecat să dea pace praporului, — vor fi vechi de bună-semă gendarmii, că e mare primejdiă la mijloc.

Dér ce să veți!? Se apucă pretura din *Mercurea* și aduce o sentință, prin care pedepsește cu închisore și cu banii pe *Dumitru Manițiu* din Poiana, pentru-că a folosit în loc public un stég al regatului vecin român și totodată decretăză și confiscarea acestui stég. Acest stég este sfântul prapor al bisericii din Poiana.

Nu ne îndoim, că această sentință atât în formă, cât și în merit egal de lipsită de orice temei, va fi după cuvînță nimită de domnul vicecomite al comitatului nostru, în urma recursului înaintat în numele bisericii din Poiana prin avocatul Dr. *Liviu Lemny*, din Sibiu, dér este caracteristic și semnificativ, cătă putere desvoltă deja în țera noastră șovinismul maghiar, când de frica aceluia face pe un pretor, altcum om de omenie și inteligent, ca să-și rischeze reputațiunea cu o astfel de sentință, care stă în cel mai flagrant contrast cu legea și dreptatea. Din cauza acesta și acest singuratic cas, dintre celelalte multe, merită atențiunea publicului întreg și merită în special atențiunea celor dela cărmă.

Până când șovinismul și frica de șovinism se va resimți chiar și în sentințe judecătorești, până atunci lege, drept și dreptate nu pôte exista. Poporul e blând și suferă cu multă răbdare și nedreptatea, dér o simte și o ține minte și nu este bine a espune totuși la prea mari probe îndelunga lui răbdare.

Adunare de învățători.

Țera Oașului, Nov. 1899.

În 4 Noemvre n. c. s'a ținut adunarea învățătorilor din tractul Țerei Oașului în școala din comuna românească Călinesci, sub presiuni substitut al preotului local Ambrosiu Berinde, care după o vorbire scurtă a declarat adunarea de deschisă.

A urmat tractarea d-lui invet. local Al. Ștefuțiu cu elevii școlari; cu cei începători a desvoltat sunetul „a“, ér celelalte clase au fost ocupate cu lucrări scripturistice. Aprețiarea acestei propuneri o lasă d-lui învățător din Negrești, Demetriu Ar-

lui, înainte de a-l pune pe umerii boierului.

Boerul se făcu țeran, și țeranul luă ifos de boeriu în léganul cu roți aurite și porniri și se afundară deosebi în codru. Numai ce de-odată eșiră în calea léganului ceta de hoți înarmați până la dinți și tăiară șleaurile cailor și se năpustiră asupra lui Dorilă.

— Ce vreți voi, strigă Dorilă: priviți-mă la față și vedeți-mă, că nu sunt eu boerul pe care v'a poruncit Vodă să-l duceți cu *ciobote roșii**) la domniă.

Dér hoții desbrăcară pe Dorilă și-l lăsară numai în cămașă și-i luară și punga cu galbeni și caii și trăsura și mai dându-i dobândă căți-va dupaci, îi fac vînt strigându-i:

— La fugă, ciocoioule, că de te mai prindem, 'ți dai duhul în codru!

Cu einstita față a vicleanului boier nu mai se 'ntelni bietul Dorilă. El ajunse acasă bătut și gol, de se umplu de jale bordeiul lui, decă mai încăpea o nouă jale în el, peste

*) *Ciobote roșii* era amenda în favoarea esecutorului.

cea neșă, care de mult îl umpluse cu vîri și indesar.

Numai ce-i pasă lui chir Frangolea de jalea Românilor?... Nici o zi de întârziere nu mai vrea, ci zor să-i vîndă casa bietului om!...

Și tot gândi Dorilă și cu amărita lui muiere, ce-or mai face, ce-or mai drege, dór să scape bordeiul.

— Până 'n trei sunt lucrurile bune, bărbate, dice mai la urmă nevasta lui. Un sânt Dumneșeu este și tot în *treime* este închinat... Éu mai cercă, omule, și de a treia-ora la frate-tău Bucur... Sufletul bun e din aluat Dumneșeesc... O da Dumneșeu și te-o ajuta și de-a treia-ora...
Și plecă ér Dorilă spre casa lui Bucur.

Tot cu inimă bună și cu mângăioase graiuri întâmpină Bucur pe Dorilă, care-i spuse pățania lui din codru...
Numai de astă-dată, spre marea mirare și tristare a lui Dorilă, Bucur dișe hotărît:

— Poțim, frățiore, stăi, odihnesce, ospătează la mine cât vrei, cât 'ți place, dér bani nu mai dau...

că veți bine, că nu se ține de d-ta banul!...

Ce să mai întârzie Dorilă sub străgînă streină, după-ce tăiată-i fu nădejdea de ajutoare cu bani?

— Éta o pâne neșă, frate, să aibă de dus la copii... Veți de n'o perde și pe asta... îi dișe Bucur la ora plecării. — Mergi cu bine. — Dumneșeu să-ți ajute, că eu nu mai sunt vrednic la acesta.

Décă ai fi dat cep sufletului lui Dorilă, când așa își luă rămas bun dela Bucur, și se vedu întorcându se acasă fără nici un ajutor, ar fi curs numai negrul necas... Ba, orî cât de bun era la suflet Dorilă, i-a înnotat prin minte chiar și grele gânduri despre împetirea de suflet a frate-său: — Auți! un om putred de bogății, care lasă la zi de mare cumpenă pe un frate bun?

Și mergea cu capul pleostit pe piept, pe drumul din spre casa lui și rostogolea în mintea lui înăspriță pălcuri-pălcuri de gânduri negre, când éta aude prin codrul, în care acum intrase, glas de corn de vînător... Fusesse mare gonă de vînătoare boierescă...
Cum era ora de amădi, vînători și potaia de ogari odihneau la umbra stejarelor. Slugile boieresci mâncau și dădeau la câni halei mari de *pâne albă*...

Cum era ora de amădi, vînători și potaia de ogari odihneau la umbra stejarelor. Slugile boieresci mâncau și dădeau la câni halei mari de *pâne albă*...

— Veți, gândia amărit Dorilă, câni boierilor mănăncă pâne albă, ér eu duc copiii mei pâne neșă ca pămîntul. Asta-i dreptatea lui Dumneșeu?...

— Ómeni buni, dice Dorilă slugilor boieresci, cari hrăneau câni cu pâne albă; câni boierilor pot mânca și pâne neșă.... Dați-mi mie o jumătate de pâne albă pentru astă pâne neșă...

Cum slugile erau după masă, cu inima lărgită la bine, de câte o litră de vin bun, nu respinseră cererea lui Dorilă și schimbăză pânea lui cea neșă pe o pâne întregă albă, albă ca lumina zilei.

— Tot m'am ales și eu odată cu ceva, gândi Dorilă. Ce ospet domnesc pentru copilașii mei!...

Și-și continuă drumul.
Dér sluga, ce-și schimbase pânea albă, cât voi să rupă pe cea neșă, numai ce se rostogoliră pe petri, jos, un pumn de galbeni ferecați.

La musica din Bencecul german, care ne-a delectat atât la eşiera din biserică, cât și la masă, tinerimea dimpreună cu cei mai în vîrstă, fără deosebire de rang sau clasă, se aventură în joc în sala mare, și acesta a tinut până târziu noaptea.

A fost o zi de sărbătoare ziua acestei sănțirî de biserică. Onoare ție preot, care prin toate greutățile timpului, în care trăim, n' ai încetat și nu încetezi a planta germele buniei și dreptei credințe în inimile omenilor! Onoare ție popor, care o mână de omenii fiind, ai făcut o școlă frumoasă numai înainte cu 4 ani, ér acum o biserică ai ridicat și împodobit, în care se premăresc pe Dumnezeu atât de frumos!

Lazar Demenescu.

Producțiunea tinerimei din Scheiū.

Producțiunea, ce s'a dat Duminecă în presera S-lor arhangeli Mihail și Gavril, în sala redutei orășenesci din loc, ni-a dat o nouă dovadă de zelul frumos al tinerimei noastre din Scheiū, care arată tot mai multă însuflețire pentru progresul în cultură. După ce cu concursul comitetului despărțământului Asociațiunei tinerii noștri meseriași au înființat în Scheiū o frumoasă bibliotecă populară, au început acum să lucreze pentru întemeierea unui fond, din ale cărui interese se pot susține odată un cor bun pe seama bisericii de pe Tocile.

În scopul acesta din urmă a fost aranjată și producțiunea de Duminecă. Nisuișțele tinerilor au avut un succes neasreptat, căci publicul i-a sprijinit cu toată căldura; sala era înșesată de lume, mai ales bine erau reprezentați meseriași.

Și în privința morală producțiunea a avut succes frumos. Programul a fost variat și peste tot bine executat. Mai mult au plăcut cântările executate de corul tinerimei sub conducerea tinerului învățător dl Nic. Oancea jun., care a secerat de reperiți-orî aplause furtunose și mai multe din piese au trebuit să fi repetate. Declamatori au fost d-șora Elena Pufu și d-șii N. Loga, G. Gal și I. Savu.

S'a jucat în fine și o piesă teatrală „Vistavoilul Marcu“ de Th. Alexi. Piesa, deși puțin potrivită, mai ales în unele părți ale ei, a fost jucată bine și cu efect bun diletanții își sciau rolurile și jucau ușor. S'au distins cu deosebire d-rele: Elena Baboie și Maria Suciū, ér rolurile bărbătesci predate de d-șii: G. Purcărea, Em. Bobanuc, N. Ardeleanu, D. Marcea, G. Saftu, I. Prunache, au fost de-ase-menea jucate cu succes.

Petrecerea, ce a urmat după acesta, s'a început cu o prea frumoasă horă și s'a continuat până târziu după meșul nopții.

Asupra rezultatului material ni-se trimit următoarea

Dare de sémă.

Brașov 13 Novembre v. 1899.

Cu ocașiunea petrecerei populare a tinerimei române din Brașov (Scheiū) din séra de 7 Novembre v. 1899, a intrat cu totul suma de 214 fl. 95 cr.; spesele au fost 134 fl. 60 cr.; și profitul curat de 80 fl. 35 cr., care s'a predat Comitetului parochial al bisericii Sf. Treimi de pe Tocile ca să se adaugă la fondul corului bisericesc, ce s'a înființat la sus numita biserică.

Oferte și suprasolviri au intrat dela următorii D-ni și D-șine:

Câte 2 fl.: F. Stănescu, comerciant și Dr. Mănoiu. Câte 1 fl. 80 cr.: Dumitru Furnică, Câte 1 fl. 40 cr.: Elena Andr. Popovic, Câte 1 fl. 20 cr.: Ștefan Chiconban:

Câte 1 fl.: I. Petric, protopop, N. N., Dr. Baiulescu, Areti de Harmat, Euf. Kertsch, Vas. L. Popovic, Elena Ancen, Ioan Lupan, N. Sfetea, Teodor Simion comers., V. Muntean comers., Costi Voicu zaraf, Nic. Furnică, George Furnică, Nic. Colacea jun. Dr. Sterie Stinghe, Nic. Grădinar, Eugeniu Precup.

Câte 90 cr.: N. N. Câte 80 cr.: Ioan Andrei Lupan, Fotograf L. Adler, Dum. Pop zaraf. Câte 60 cr. George Negușiū.

Câte 50 cr. V. O., Al. Dogariu, Nic. Ghirincea, S. P., Teod. Puiu, G. Cioflec, N. Roncea, G. Popovic, Elena Arefta, N. Lupan, Zos. Butnariu, I. Popescu, Drag. Pulpaș, Șt. Chiconban, G. Vlaicu, G. Gal, N. Stinghe sen. D. Brânză, D. Măciucă, G. Petrovici, G. Zaviicu, C. Spuderca.

Câte 40 cr. N. Pestrea, N. Zaviicu, Elena Sfetea. G. Nicolescu Sinaia, I. Scurtu R. Mailat, P. Scurtu. Câte 30 cr. Ecater. Pitiș, I. N. Gamulea, D. Penciu. Ars. Pitiș, I. Vlaicu, N. N. Stinghe, jun. Aurel Ciortea. I. Preda. Câte 25 cr. N. Purcărea, Ana V. Constandin. Câte 20 cr. R. Loga. M. Stinghe. Parschiva R. Spuderca, V. Ardelean, D. Priticu, Ios. Răcean. Câte 15 cr. N. Sulică. Câte 10 cr. G. Căpățina, Emil Cioran.

Ne ținem de datorință a exprima pe această cale călduroasă mulțămită tuturor Stim. Domni și D-șine, cari prin contribuirea benevole și prin participarea la petrecerea noastră ne-au asigurat reușita atât de frumoasă. De-ase-menea mulțămim cordial d-lui învățător Nicolae Oancea jun. care cu atăta zel a binevoit a instrua și a conduce corul.

În numele tinerimei:

Ioan Suciū. Ioan Preșmerean.

P O V E Ţ E.

Urzicele ca hrană pentru paserile de curte. Pușini sunt, cari să cunoască, ce buruiană folositoare este urzica. Pentru pa-

sările de curte (galițe), cum sunt găinile, găsecele, rațele, curcile etc., urzicele au o influință foarte mare asupra ouatului, făcându-le adevărat să ouă mai des. De aceea ar trebui, ca la fă-care hrană, ce li-se dă găinilor, să se adaugă și urzici. Iérna, când lipsesc verdețurile, cei ce au avut priceperea de-a aduna peste vară urzici, a-le usca și pēstra pentru a-le amesteca în hrana găinilor, dobēndesc foarte mult.

Stīrpirea insectelor de pe rīnă-torī. Mijlocul cel mai lesnicios pentru stīrpirea unor insecte, ce se încuibēză în pērul și pielea porcilor, este petrolul. Sē se înmōie în petrolu o cărpă, să se stōrcă și apoi să se frece bine cu ea porcul pe tot trupul.

Rānile produse de hamurī la cai se pot vindeca ușor cu ajutorul mușamalei. Se taiă o bucată de mușama (pānză cerată), se unge cu vaselină (cumpērată dela farmacia) și apoi se așeză pe rană sub hamurī. Legătura însă trebuie să se țină curată.

Cāpușile vitelor sunt foarte supărăciōse, căci le sug sângele și le slăbesc. Pentru stīrpirea lor se recomandă trei lucruri: 1) Cāpușele cele mari să se ia cu mānile de pe corpul animalului și să se omōre; 2) căpușele cele mici, cari nu se pot lua cu māna, să se rīcāe bine cu o țesală, care are dinți mai mari și mai ascuțiți; 3) de vor mai rēmānē pe corpul animalului căpuși mititele, ce n'au putut fi luate cu țesala, să se spele locul, unde sunt, cu creolină de 6—10%, până când vor peri.

Pentru vacile, cari nu vor să-și recunōscā vițelul, cel mai bun mijloc este de a duce vițelul lāngă mama lui, a-l pune la botul vacii ca să-l mirōse și a-l aplica la uger să sugă. Cu modul acesta vaca va începe să-și recunōscā vițelul și să-l lingă. Sunt unele vaci, cari chiar și numai după o depārtare de câteva ore a vițelului de lāngă ele, încep a nu-l mai cunoșce și a nu-l mai suferi să sugă. Pentru aceste vaci este a-se aplica procedeu de mai sus.

Gālbeaza oilor. Gālbeaza sēu călbeaza este o bōlă specială a oilor, care constă din nisce vermuleți lați, cari merg ca lipitorile și se află în ficatūi oilor. Acēstă bōlă se ivescē mai mult în anii ploioși și sunt atacate de ea mai cu sēmă oile, cari pasc pe liveți umede, în locuri mlăștinōse. Un leac, care se nimicēscā parasitele acē-

tea din ficat, nu s'a aflat până acum. Se recomandă însă totuși ferirea de umezēlă și o hrană bună și bogată. La nici un cas oile neatacate încă să nu se lase la o pășune umeză, căci oile iau parasitul acesta de pe erbă. Decē oile sunt atacate în măsură mai mare, cel mai bun lucru este să se taie și să se facă pastramă.

Căalendarul sēptēmānei
NOVEMBRE. are 30 zile. BRUMAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor
Dum	14 † Sf. apost. Filip	26 Conrad
Luni	15 S. m. Gur. Sam.	27 Virgil
Marti	16 S. ap. si ev. Mat.	28 Rufus
Mer.	17 Pār. Gregoriuep.	29 Saturninus
Joi.	18 S. Platon și Rom.	30 Ap. Andrei
Viner	19 S. p. Avd. și Var.	1 Dec. Eligiū
Săm.	20 † C. p. Gre. Dec.	2 Aurelia

Bursa de București.
din 22 Nov. n. 1899.

Valori	Dob. v. d.	Scad. cup.	Cu bani gata.
Banca amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	97.1/2
„ (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	98.1/2
„ din 1893	5%	„	98.1/2
„ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	—
„ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	81.3/4
„ (Impr. de 50 mil.	4%	„	85.1/2
„ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„	86.1/2
„ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„	86.1/2
„ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„	87.1/2
„ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„	87.1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mal.-Nov.	—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	1%	„	—
Oblig. comunei Bucuresti 1883	5%	Ian.-Iul.	—
„ „ „ din 1884	5%	Mal.-Nov.	—
„ „ „ din 1888	5%	Iul.-Dec.	—
„ „ „ din 1890	5%	Mal.-Nov.	—
Scrișuri fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	94.1/2
„ „ „	4%	„	82.1/2
„ „ „ urbane Bucuresti	5%	„	85.1/4
„ „ „ lași	5%	„	19.1/2
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„	84.1/2
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	2400
Banca agricolă	500	150 v.	312.—
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	intr. v.	275.—
Naționali de asig. ult. div. 43 lei	200	„	412.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„	55.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„	—
Soc. Rom. de Hârtie ult.	—	100	—
„Patria“ Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	„	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„	—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	—	—	—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 lei	—	—	50
Societ. p. const. de Tramways	—	—	—
20 tranci aur	—	—	—

S C O M P T U R I :

Banca naț. a Rom	8%	Paris	3%
Avansuri pe efecte	9%	Peterseurg	6%
Casa de Depuneri	6%	Berlin	6%
Londra	5 1/2%	Belgia	4 1/2%
Viena	6%	Elveția	5%

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

E într-o Joi după Paști, când din pēcate moldoveanului mai de grabă îi vine să stea la cinstit, că uită, ci-că din nevoi, în loc să se ducă la muncă, singura în care e micșorarea nevoilor.

Jupān Bercu cară mereu la ulcele cu spirt trecut prin vitriol și prin felurite bōle, botezat cu numele de rachiū,—singurul bottez pe care îl pricepe și el.

Cară, și cui cere și cui nu cere, fiindcă mintea când începe a-se întuneca de ulniala beției, nu-și mai dă sēma, de mai vrē, orî nu mai vrē: tōrnā în nescire,—ér scotēla la condica jupānului cresce indoit și împātrit, decāt să bea.

O muiere, prinsă cu bărbatul ei pe după gāt, își sumetică mānecele, își pune pōlele în brāu și începe țopa! țopa! de par'că a moștenit pe Papurā-Voda.

Și cāntă dulce de altfel, cu un fel de nepăsare, în care străbate totuși amărăciunea ascunsă a sufletului.

N'am să trāesc căt lumea,
N'am să trāesc căt lumea...
Am să trāesc o zi, două
Și vē las lumea tot vouē.

Jupān Bercu se plăcă la urechea hababusteii.

Auți, Rifică? are să trăiesc o zi două și ne lasă lumea nouă... Vuās? asta vrem și noi: să se ducă dracului toți și să rēmānem noi stāpāni pe pāmēnt al lor, pe țera Moldovei...

Și îi tremură zulufii, de tare ce-l bucura acest lucru. Ér cât e vorba de risul lui, nāluciascā-vi-se că ar rāde un țap și a doua zi s'ar ivi chipul lui Bercu la ris.

Étā și rēndul moldoveanului, să-și spuie ce are pe inimă, în vreme ce bate vērtos bātătura crășmei:

Cine are patru boi,
'I urlă capu de nevoi;
Dér eu n'am nici o păreche,
Sui căciulă pe-o ureche...
I-ha!...

Auți, Rifică, el nu mai are patru boi. Cum o să mai aibă, decō i-o luat doi posesorul și noi doi... pune bade căciula pe o ureche, pune... că și noi om pune māna pe tot ce mai ai...

Și ride ér, iucmanu, și rēu îi mai șade cu nasul cela pleoștit pe-o gură mare cu dinții ca de cal, îngălbiniți și inegriți. Numai ce se aude atuncul duruitura unei trāsuri boeresci, cu zurgălai la gātul cailor.

Si ét'o pe șoseaua largă, cu patru înaintași negri, cu surugiū pe capră, care pocnesc cu meșteșug din harapnic.

Nori de colb, care se fac de un roș aurii în fața razelor din urmă ale sōrelui, se ridică în urma trāsurei și se duo după bātaia vēntului, până ce se imprāsoie pe verdēța câmpului.

Trāsura se opresce.

Un coș-gogea mai de om cu ceafa rāsfrântă pe gulerul straiului, cu nisce fălci ca de bibol, cu ochii mititei, ascunși în grāsimea cu vițe de sānge a obrazilor, stā tolānit pe perinele trāsurei.

Bercu i-se ploconescē din ușă: moldovenii se fac a nu-l vedea; dér și-l arāta unii altora, cu ochii cruciși, — orî oāt de tulbere le e mintea.

Jupān Oizār, nu sciu ce grāescē în limba lui cu Bercu, și pe urmă într'o moldovenescă stricatā, ca și sufletul lui, țice omenilor:

— Bine faceți că petreceți... Étā vē fac și eu cinste... Bercule, să le dai câte o litră de creștin.
— Mulțămim de omeniā, jupāne, i' rēspunde cel cu cāntecul...
— Numai nu ne-i pune-o la scotēlā în catastivele dela curte, i' țice altul...

— Ori jupān Bercu în ferfenița lui dela tejghea, mai țice unul.
Și Bercu și Oizār se fac a nu auți adevērul lucrurilor.

Cu bine, omeni bun, i'le grāescē posesorul și māne-diminēțā la muncō.

D'apoi lasă, că ne scim noi, ce avem de făcut. De v'ar i' omenia cum ni-i nouē muiere, bună căsā am duce...

Drum bun, jupāne...
Surugiū! mână bine..., să nu clătinî pe boeru.

Se pornesc un hohot de ris...
Surugiūl începe: troșe! ploșe! hi-ha și trāsura se ducea par'că i' vrăjită.

Vēduși, Rifică? șoptescē Bercu, la tejghea... cum rid moldovānoii de un posesor mare și bogat?... Ai, vei... și încă să mai țici...

Pune-le două litre mai mult la scotēlā, i' rēspunde Rifică, să nu le fiā risu de giaba...

Da di ei nu trei? — Și Bercu i' face din ochi stāng și i' dă una cu cotul drept.

Sēra începe a-și întinde mreaja, ca să prindă stelele.

La asfințit, tot se mai cunoșce locul pogoririi sōrelui.

Omenii se scourg, unul câte unul, doi câte doi. Ér la ferēstra la care stau înșiruiți covrigii și unde sclicesc sticlele cu rachiurī în multe fețe, zāresc pe jupānul Bercu, multă vreme, cu capul plecat pe un catastiv zoios, la lumina unei luminārī de sēu: face scotēla, căt grāu și căt pāpușoiu o să ia la vreme de pe beutura de ađi... în care intră de fiă-care mușteriu și cinstea posesorului.*)

* După „Dorul Romānului“, diar naționali sēptēmān: l din Craiova.

Bursa de mărfuri din Budapesta
din 22 Nov. n. 1899

Table with columns for 'Săminte', 'Calitatea per Hect.', 'Prețul p 100 ch. oar.', 'Prețul per 100 chilgr.', 'Săminte vechi ori nouă', 'soiul', 'Calitatea per Hect.', 'Prețul per 100 chilgr.', 'Căruțul', 'doia', 'până', 'Som. de brân.', 'Luțernă ungar.', 'transilvană', 'bănățeană', 'rosiă', 'afumată', 'Oleu de rap.', 'Oleu de in', 'Uns. de porc', 'dela Pesta', 'Sălăniș', 'Său', 'Prune', 'Lăctar', 'Nuci', 'Gogoși', 'Miere', 'Ceară', 'Spirt', 'Drojdițe de spirt'.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 24 Novembre 1899.

Table with columns: 'Măsura și greutatea', 'Calitatea.', 'Valuta austr.', 'fl.', 'cr.'. Rows include: '1 H. L.', 'Grâu cel mai frumos', 'Grâu mijlociu', 'Grâu mai slab', 'Grâu mestecat', 'Săcară frumoasă', 'Săcară mijlocie', 'Orz frumos', 'Orz mijlociu', 'Ovăș frumos', 'Ovăș mijlociu', 'Cucuruz', 'Mălaiu', 'Mazăre', 'Lințe', 'Fasole', 'Sămânță de in', 'Sămânță de cânepă', 'Cartofi', 'Măzărliche', '1 kilă', 'Carne de vită', 'Carne de porc', 'Carne de berbec', '100 kil.', 'Său de vită prospăt', 'Său de vită topit'.

Se notăză marfa : unгурescă veche grea dela — — cr. marfă unгурescă tinăre grea dela 41—42— cr. de mijloc dela 42—42½ cr. ușoră dela 43—43½ cr. — Sărbescă: grea 41—42 cr., de mijloc 40½—41½ cr. ușoră: 39—40 cr. kilogramul.

Cursul losurilor private
din 22 Nov. 1899.

Table with columns: 'Cump.', 'vînd.', 'Basilica', 'Credit', 'Clary 40 fl. m. c.', 'Navig. pe Dunăre', 'Insbruck', 'Krakau', 'Laibach', 'Buda', 'Palfy', 'Crucea roșie austr.', 'Rudolf', 'Salm', 'Salzburg', 'St. Genois', 'Stanislau', 'Triestina', 'Waldstein', 'Banca h. ung. 4%'.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 21 Nov. de 32,249 capete, la 22 Nov. au intrat 38 capete și au eșit 481 capete rămânând la 23 Nov. un număr de 31,806 capete.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Novembre 1899.
Benta ung. de aur 4% 116.70
Benta de corone ung. 4% 95.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% . 119.80

Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% . 99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. 118.40
Bonuri rurale ungare 4% 93.25
Bonuri rurale croate-slavone . . . . . —
Impr. ung. cu premii 159.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin . 137.50
Benta de argint austr. 99.65
Benta de hârtie austr. 99.79
Benta de aur austr. 116.65
Losuri din 1860. . . . . 136.40
Acții de-ale Băncii austro-ungară . 905—
Acții de-ale Băncii ung. de credit. 374.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit. 371.—
Napoleondori 9.57½
Mărci imperiale germane . . . . . 59.—
London vista 120.65
Paris vista 47.77½
Rente de corone austr. 4% 99.90
Note italiene 45.10

Cursul pieței Brașov.

Din 25 Novembre 1899.
Banconota rom. Cump. 9.15 Vînd. 9.17
Argint român. Cump. 9.10 Vînd. 9.12
Napoleond'ori. Cump. 9.56 Vînd. 9.58
Galbeni Cump. 5.60 Vînd. 5.65
Ruble Rusescoi Cump. 127.— Vînd. 128.—
Mărci germane Cump. 58.50 Vînd. 59.02½
Lire turcescoi Cump. 10.72 Vînd. —
Seris. fong. Albina 101.— Vînd. 5% 101.50

Marele magazin de încălțăminte a lui I. Sabadeanu în Brașov, (Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10), care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și a câștigat în totă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public marele assortiment de încălțăminte, de solide și moderne, pentru bărbați, dame și copii, pentru mire și mirăsă, pentru dans, gimnastică, casă și pentru atelier (lucrătoare) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se poate vedea, din consemnarea prețurilor câtor-va articuli precum urmază:

Pentru bărbați: Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă dela fl. 2.95 în sus. Pantofi de pele vachs în cuie lucrate. Cisme lungi de pele juft rus. talpă dublă. Galoci de bărbați de Viena. Șoșoni. Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus. Pantofi de casă de pele, ori păslă, de stofă.

Pentru dame: Ghete de pele patentă seu vișel în besetz cu gumă dela fl. 2.85 în sus. Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie. Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii, în diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse. Specialități încălțăminte de lues fabricate: în Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg. etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colori și facon modern, se află în mare alegere și se poate comanda și după măsură directe din aceste fabrici. Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumite fabrici de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numita firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat. Reparaturi și comande după măsură se primesc și efectuează prin un măestru dibaci cu prompteță.

Două case de vîndare

în Scheiul Brașovului Strada Petrosă Nr. 7 și 2 sunt de vîndare, din mână liberă două case.

Informațiuni mai de aproape de proprietarul

Dumitru I. Pascu, prăvălia de brânzeturî Hirschergasse.

Cine dorește se cumpere Una moră

de zid, coperită cu șindilă, în stare bună, cu 3 petrii, singură în sat, aflătoare în comuna Benic (Benedek), comitt. Albei-Inferiore, cu drept de pădure după ea. Să se adreseze la subscrisul, după ce o va fi vădut.

Prețul după tocmelă și plătibil în rate, în timp de 5 ani decursivi.

George Cetean, în Ighiu (Magyar-Igen).

De vîndare o casă, cu grădină

frumousă, teritoriū mare, situată în Strada Castelului nr. 34.

Informații se dau tot acolo. 763 3-3.

De vîndare.

La birtașul dela cărciuma „La frunză verde”, Brașov (Scheiu) Strada Căstei/B 1, se află de vîndare

Porumbi de rassă,

soiuri foarte frumouse, cu prețuri ieftine. La cerere se dă conspectul soiului porumbilor și prețul lor.

„Pilsner Urquell.“
 Cu inceperea dela 26 Noemvre
 se scote la vëndarea în
hala de bere Pilsner
Strada portii Nr. 25
 bere de iernă foarte plăcută din be-
 raria din Pilsen
„Bürgerliches Bräuhaus“
 manipulată după totă regula.
 (774,1—2).

Albuminul nutritiv

1 Kilo Tropin nutrește în așa mare
 măsură, ca și 5 Kilo carne seu 180—
 200 ouă. Tropin se prefăce în corp, în
 sânge, fără a produce grăsime. Intre-
 buințând Tropin regulat, are de efect
 o întărire însemnată atât la cei sănă-
 toși cât și la cei debili. Se poate adoa-
 ga la ori și ca mâncare, fără ca sei
 alterede gustul. Prețul convenabil, ca
 ori și cine sel potă procura.

Se capetă la farmacia și droguerii.

Tropin-Werke-Mülheim-Rhein.

Representanța generală pentru
 Austro-Ungaria:

M. Winkler, Wien 5, Wienstr. 55.

500 fl. plătesc celui ce va mai că-
 peta vre odată durere de
 dinți, ori fi va mirosi gura, după ce va felosi
 o apă de dinți a lui **Bartilla**,
 o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr.
 deosebit). **Erezii A. Bartilla (E. Winkler)**,
 Viena, 19/1., Sommergasse 1.
 Să se cëră pretutindenea apriat apa de
 dinți a lui **Bartilla**. Denunțai de falsificare
 vor fi bine plăute. La locurile, unde nu se
 pote căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr.
 franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. —
 Se capetă în **Brașov** la farmacia d-lui
Victor Roth. 11—13595.

Mare admirație!
 au produs pretutindenea
 ciasornicele din Elveția
 din otel negru.

Remont Sav.
 (capac ce sare)
 cu mașinarie regu-
 lată pe secun-
 dă, 3 ani garan-
 ție. Ciasornicu
 acesta fiind lu-
 crat cu margini
 aurite, aur dou-
 ble, coróna ară-
 tător fason nou, foarte elegant, cu sem-
 nul timbrului de garanție este recoman-
 dabil ca ciasornic de stație, pentru
 D-nii economi, militari, amployaiți etc.
 Posesorii de ciasornice de aur le pune
 la o parte și și procură ciasornicul negru
 cu garanție. **Prețul numai 6 fl.**
 liber de porto și vamă. Cu litere gravate
 cu aur double (ca desenul) **fl. 7.59.**
 Ciasornice de otel negru pentru dame
fl. 7.50. Lanțuri de aur double 1 fl.
 50 cr. — 3 fl. Trimiterea cu rambursă.
 (Ce nu convine se primnc indăret.)
 Porto scrisori 10 cr. Carta post. 5 cr.

Commandit-Gesellschaft,
Etablissement d'horologie.
BASEL F. Genf, (Schweiz),
 — Liferanții aristocrației înalte. —

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Portii Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul
 seu de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele,
 atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-
 pata **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot
 închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor de lemn, de**
metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile
 cele mai moderate.

Representanța de monumente de **marmură, care funebre**
proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet,
 pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin,** i a u
 asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

17—*

Femeile din Viena au a frumseta lor

în prima linie întrebunțarei celei mai plăcute, renumitei și
 cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosese de acest mijloc, **capetă o colöre sănătoasă**
a feței, teint frumos fără încreșitură până la bătrânețe, depăr-
 țeză pistruiie, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și toate necu-
 rănt-nile pielei, despre ce se garantetă, seu se dă bani înderet.

S'a aplicat acesta pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani,
 ce se pote dovedi cu atestate și epistole de recunoscință. Cea mai bună dovadă
 de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute
 și mi de mijloce pentru frumsete seu inventat și erăși au dispărut. Prețul unui
 borcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour dă pielei o albă ca laptele, care remâne și după ce se
 spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu conțiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton**
Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — În Budapesta la IOSIF
TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, în Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „la urs“
 lângă teatru, la **TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 4—9,579.

Publicație.

La prea înaltă decisiune a Măiestății Sale Apost. c. și reg.
se deschide a

XXI loterie de stat reg. ung.

pentru scopuri de binefacere,

a cărui venit curat se va întrebunța pentru următoarele scopuri de bine-
 facere: 1) pentru fondul ce se va crea spre ajutorarea veduvelor și orfa-
 nilor sëraci a amployaiților de stat. 2) Spitalul din Șarvar. 3) Reuniunea
 de scutire a ucenicilor catolici. 4) Bucătaria pentru sëraci din cercul a V-a
 din Budapesta. 5) Institutul de educație din Buda sub conducerea Călu-
 gărițelor Sf. Vinzenz. 6) Orfelinatul crucea albă. 7) Spitalul orașenesc din
 Zengg. 8) Mensa academică din Kașsau. 9) Reuniunea Tabitha din Buda-
 pesta. 10) Filiala Crucii roșie ung. din Cluj.

Căștigurile sunt în număr de 7691 după planul următor,
 în suma de **365,000 corone,** și anume:

1 câștig principal	150,000 cor.	10 câștiguri à	1,000 cor.
1 " "	50,000 "	20 " "	500 "
1 " "	20,000 "	50 " "	100 "
1 " "	10,000 "	100 " "	50 "
2 " "	5,000 "	1000 " "	20 "
5 " "	2,000 "	6500 " "	10 "

Tragerea urmetză necondiționat în **30 Decemvre 1899.**

Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capetă: la secția loteriei statului în Budapesta
 (IX. Csepel-rakpart) la oficiile de dare și sare, la cele mai mul-
 te oficii postale și în orașele principale, la cei încredințați cu
 vëndarea de losuri.

Budapesta, la 1 August 1899.

Direcțiunea loteriei reg. ung.

3—4583.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Portii Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, ciasor-
 nice de buzunar elvețiane, asortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristoff, argintărie
 Alyau la calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie
 China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint,
 petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități.
 Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nicket, aramă pe cale
 electrică.

Tôte reparaturile ce cad în bransa de sus, se execută
 ieftin și prompt.

— Gravuri în pētră și metal. —

Specialitate: Confecționare de obiecte bisericesci și
 anume: Candele, cadelnițe, cruci, potire etc. etc.

— Brașov, Strada Portii Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

La esposițiile igienice din Cairo în anul 1895 și în Londra la an.
 1896 au fost premiat **SPIRTUL REUMA** cu diploma de onore și cu
medalia de aur. Probat de capacitați medicale și întrebunțat cu suc-
 ces în spitale

SPIRTUL-REUMA

are efect sigur în toate părțile corpului și anume contra reumatismului, du-
 reri de nervi, soldina, ischias, asthma s. a

Eectul în unele casuri este extra-ordinar, astfel, că după o singură
 întrebunțare alină dureri vechi.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute.

Prețul unei sticle cu regule întrebunțării 1 corónă, calitate mai tare
 2 corone 40 fileri.

Depou principal în Budapesta la farmacia D-lui **Iosef Török,**
 Király-uteza 12 și a d-lui Dr. A. Egger, Váci körút 17, asemenea în
 toate farmaciile din provintă, precum și la preparatorul

WIDDER GYULA,

farmacist în Sátoralja-Ujhely.

Comande din provincie se efectueză punctual.

Depou în Brașov la farmaciile: Victor Roth, Friedrich Stenner, Franz
 Kelemen, A. Jekelius, Carl Schuster. În Cohaim: Ed. Victor Melas.